

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI

O Strategiji razvoja kulturnog turizma Crne Gore sa Akcionim planom do 2023. godine

- **Vrijeme trajanja javne rasprave:** Javna rasprava o Nacrtu strategije razvoja kulturnog turizma Crne Gore sa Akcionim planom do 2023.godine /u daljem tekstu: Nacrt strategije/ je organizovana u periodu od 23. novembra do 13. decembra 2018. godine.

- **Način sprovođenja javne rasprave:**
Nacrt strategije postavljen je internet stranici Ministarstva održivog razvoja i turizma http://www.mrt.gov.me/rubrike/javna_rasprava i na Portalu e-Uprave <https://www.euprava.me/eparticipacija/lista-javnih-rasprava>;

Nacrt strategije dostavljen je na mišljenje i sugestije:
 - Generalnom sekretarijatu Vlade Crne Gore;
 - Ministarstvu javne uprave;
Održane su 3 javne tribine za južni, centralni i sjeverni region:
 - Javna tribina za južni region održana je 30. novembra 2018. godine, u zgradi Opštine Bar, sa početkom u 14:30 časova.
 - Javna tribina za sjeverni region održana je 3. decembra 2018. godine, u sali Centra za kulturu opštine Kolašin, sa početkom u 11:00 časova.
 - Javna tribina za centralni region održana je u 4. decembra 2018. godine, u multimedijalnoj sali KIC „Budo Tomović”, sa početkom u 11:00 časova.

- **Adresa i način dostavljanja primjedbi, predloga i sugestija:** Primjedbe, predlozi i sugestije su mogle biti dostavljene: na e-mail adresu Ministarstva održivog razvoja i turizma javna.rasprava@mrt.gov.me; na portal E-Uprave ili preko arhive Ministarstva na adresu: Ministarstvo održivog razvoja i turizma, IV Proleterske br. 19, 81 000 Podgorica (sa naznakom „Javna rasprava – [Nacrt strategije razvoja kulturnog turizma Crne Gore sa Akcionim planom do 2023.godine](#), zaključno sa 13.decembrom 2018.godine).

➤ **Ovlašćeni predstavnici Ministarstva održivog razvoja i turizma koji su učestvovali u javnoj raspravi:**

- Čazim Hodžić, generalni direktor Direktorata za razvoj turističke destinacije i turističku infrastrukturu
- Tamara Đukić, samostalni savjetnik

➤ **Ovlašćeni predstavnici obrađivača koji su učestvovali u javnoj raspravi:**

- Snežana Besermenji, profesor
- Zorica Babić, Centar za arhitekturu i urbanizam
- Ksenija Vukmanović, Centar za arhitekturu i urbanizam
- Slavica Jurišić, Centar za arhitekturu i urbanizam

➤ **Podaci o broju i strukturi učesnika u javnoj raspravi:**

Na tri javne tribine prisustvovalo je 15 učesnika.

➤ **Rezime dostavljenih primjedbi, predloga i sugestija, sa navedenim razlozima njihovog prihvatanja, odnosno neprihvatanja:**

	Podnosilac	Primjedba/sugestija	Prihvaćeno/Neprihvaćeno
1.	Ministarstva javne uprave	Uskladiti termin "opštinska uprava" sa Zakonom o lokalnoj samoupravi tako da glase: Organi lokalne samouprave i Organi lokalne uprave	<i>Prihvata se.</i> <i>Korigovano u Predlogu PRKT.</i>
2.	Davor Sedlarević, Centar za kulturu Kolašina	U resurse kulturnog turizma uvrstiti Tradicionalne igre kolašinskog kraja.	<i>Prihvata se.</i> <i>Korigovano u Predlogu PRKT.</i>
3.	Dr.Gojko Čelebić	Lokalitet koji se ne nalazi se u spisku destinacija u opštini Podgorica, od svakako značajnijih sa velikim turističko-kulturnim potencijalom, je rodno mjesto Sv. Ozane Kotorke (1493-1565) u podgoričkoj opštini, po današnjem katastru, svetice svete Rimske crkve od 1628. godine kada ju je papa proglasio sveticom, a	<i>Ne prihvata se.</i> <i>Programom razvoja kulturnog turizma obrađeni su kulturni resursi koji su dati u materijalima i spiskovima Uprave za zaštitu kulturnih dobara.</i>

	Podnosilac	Primjedba/sugestija	Prihvaćeno/Neprihvaćeno
		<p>potvrdio je službeno kasnije blaženom papa Pije XI 1927.g.</p>	<p><i>Podnosilac primjedbe treba da se obrati Upravi za zaštitu kulturnih dobara sa Inicijativom za uspostavljanje zaštite Prema članu 19, Zakona o zaštiti kulturnih dobara.</i></p> <p><i>Pošto je valorizacija kulturne baštine kontinuirani proces to predpostavlja dalju, sukcesivnu turističku valorizaciju kulturnih dobara te prikaz dobara u Aneksu 2 ne podrazumijeva konačni pregled dobara koja imaju potencijal uključivanja u proizvode kulturnog turizma.</i></p>
4.	Generalni sekretariat Vlade Crne Gore	<ol style="list-style-type: none"> 1. U dijelu usklađenosti potrebno je posebnu pažnju posvetiti pravljenju konkretnih veza ove Strategije sa postojećim krovnim i sektorskim strateškim dokumentima u Crnoj Gori, i dodatno sa obavezama koje proističu iz procesa pregovora Crne Gore sa Evropskom unijom (ukoliko je to moguće). 2. U pogledu sadržaja ove Strategije, ključna preporuka je da se jasno, precizno i kvalitetno formulišu operativni ciljevi, njihovi pripadajući indikatori učinka, aktivnosti i njihovi indikatori rezultata. <p>Analizom definisanih programskih područja uočava se mogućnost njihovog podvođenja pod operativne ciljeve definisane u grafičkom prikazu i to na način da se operativnim ciljem 1 obuhvate programska područja dva, tri i četiri, operativnim ciljem 2 obuhvati programsko područje jedan, a da se operativnim ciljem 3 obuhvate programska područja pet, šest i sedam vezana za edukaciju. Prilikom ovog postupka treba voditi računa o mogućnosti objedinjavanja programskih ciljeva na osnovu njihovog sadržaja (programska područja vezana</p>	<p>Prihvata se</p> <p>Korigovano u Predlogu PRKT</p>

	Podnosilac	Primjedba/sugestija	Prihvaćeno/Neprihvaćeno
		<p>za edukaciju u jedno programsko područje, zatim ona vezana za marketing i stejkholdere takođe u jedno programsko područje).</p> <p>3. Potrebno je na osnovu formulisanih ciljeva (iz grafičkog prikaza) i njima pripadajućih aktivnosti (koje će biti redefinisane na osnovu operativnih ciljeva iz grafičkog prikaza) revidirati postojeći Akcioni plan. Njemu je posebno dodati i djelove koji proističu iz Metodologije, kao što su predviđeni period za realizaciju aktivnosti (najčešće je to po kvartalima) i pretpostaviti finansijska sredstva za svaku od njih u cilju dobijanja okvirnog iznosa finansija potrebnih za sprovođenje ove Strategije.</p> <p>4. Važno je konstatovati da se iz priložene dokumentacije (glavnog teksta strategije i pripadajućih aneksa) jasno uočava ozbiljnost pristupa prilikom analize ove oblasti, posebno kada se ima u vidu obim aneksa i njihova detaljna struktura. Međutim, od izuzetne važnosti je uspostaviti jasnu vezu između ove strategije i djelova krovnih strateških dokumenata koja se u aneksu analiziraju. Cilj je da se time ukaže na koji način se ovom strategijom doprinosi razrađivanju i sprovođenju određenih prioriteta u krovnim strateškim dokumentima. Mogući pravac razmišljanja u ovom dijelu je sagledavanje Srednjoročnog programa rada Vlade i prioriteta 3, i njegovog pripadajućeg cilja 23 – Valorizacija kulturne baštine u ekonomske i turističke svrhe i uspostavljanje javno-privatnih partnerstava. Dodatno, potrebno je jasnije i konkretnije napraviti vezu sa Prirotetnim zadatkom Nacionalne strategije održivog razvoja – Stvaranje raznovrsnije ponude (kulturni, seoski, zdravstveni turizam itd.). Takođe, potrebno je uspostaviti jasnu poveznicu sa Strategijom razvoja turizma 2020</p>	

	Podnosilac	Primjedba/sugestija	Prihvaćeno/Neprihvaćeno
		<p>(npr. Operativni cilj 3 – CG je preoznata i prihvaćena kao cjelogodišnja turistička destinacija i njegov prioritet 3.2.1. koji se odnosi na kulturni turizam) i Master planom razvoja turizma 2020.</p> <p>5. U skladu sa potrebom definisanja usklađenosti na svim nivoima potrebno je istaći da li postoje konkretne obaveze koje proizilaze iz procesa pregovora sa Evropskom unijom (npr. Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2018-2020 i oblast 26 – Obrazovanje i kultura), a koje se targetiraju ovom strategijom, i dodatno, da li postoji obaveza usklađivanja sa određenim strateškim dokumentima na nivou EU.</p> <p>6. U ovom dijelu potrebno se rukovoditi iznešenim u komentaru 2 u generalnom osvrtu ovog mišljenja. Važno je istaći da su strateški i operativni ciljevi dati u grafičkom prikazu na strani 62 ovog dokumenta kvalitetno formulisani, ali kako oni nijesu dio predloženog Akcionog plana, nužno je uložiti dodatni napor kako bi ciljevi iz grafičkog prikaza bili razrađeni kroz odgovarajuće aktivnosti u okviru revidiranog Akcionog plana. Postojeći ciljevi u okviru programskih područja imaju karakteristike aktivnosti i ne odgovaraju zahtjevima postavljenim u Metodologiji.</p> <p>7. Potrebno je za svaki operativni cilj koji je prikazan u već pomenutom grafiku, definisati pripadajuće indikatore učinka koji će biti jasni i mjerljivi i koji će biti nedvosmisleno vezani za operativni cilj kojem pripadaju, uz jasno istaknute polazne i ciljne vrijednosti indikatora gdje god je to moguće. Vodilja za formulisanje indikatora učinka, za moguću dopunu operativnih ciljeva iz grafičkog prikaza, i za definisanje aktivnosti treba da budu definisani problemi i nedostaci koji su jasno istaknuti na</p>	

	Podnosilac	Primjedba/sugestija	Prihvaćeno/Neprihvaćeno
		<p>stranicama 25. i 32.</p> <p>8. Potrebe za revidiranjem akcionog plana iznešene su u generalnom osvrtu ovog mišljenja. Dodatno, potrebno je definisati vremenski okvir (kvartali, godine, a ne “dugoročno, srednjoročno i kratkoročno”). Gdje god je moguće precizirati izvor finansiranja (iako u dokumentu postoji pregled/analiza postojećih fondova iz kojih se mogu crpiti sredstva) i pretpostavljeni iznos finansija za aktivnosti, kako bi se dobilo okvirno ukupno koštanje strategije.</p> <p>9. Predviđeno je uspostavljanje nadzornog tijela koje će biti nadležno za praćenje realizacije ove Strategije, kao i uspostavljanje Agencije za razvoj kulturnog turizma, koja će biti zadužena za pokretanje planiranih mjera razvoja kulturnog turizma, uz mogućnost angažovanja stranih institucija i stručnjaka, gdje je vrlo precizno razrađena buduća uloga ove Agencije, nadležnosti i struktura. Međutim, u postavljenim aktivnostima u Akcionom planu nigdje nije navedeno osnivanje ove Agencije kao jedna od aktivnosti. Dodatno, predviđeno je da Ministarstvo održivog razvoja i turizma bude koordinator procesa sprovođenja.</p> <p>Potrebno je konkretno definisati dinamiku izvještavanja o sprovođenju ove Strategije i jasan proces njene evaluacije i pretpostaviti obaveze konkretnih tijela u ovom dijelu.</p>	
5.	Mr Igor Račević, predsjednik Udruženja likovnih umjetnika CG	-Nedostaje kulturno-istorijski objekat Vladičina kula na Karuču.	<i>Prihvata se Dopunjeno u Predlogu PRKT.</i>

	Podnosilac	Primjedba/sugestija	Prihvaćeno/Neprihvaćeno
		- U resurse kulturnog turizma uvrstiti tradicionalne pješačke rute.	<p>Ne prihvata se.</p> <p><i>Programom razvoja kulturnog turizma obrađeni su kulturni resursi koji su dati u materijalima i spiskovima Uprave za zaštitu kulturnih dobara.</i></p> <p><i>Podnosilac primjedbe treba da se obrati Upravi za zaštitu kulturnih dobara sa Inicijativom za uspostavljanje zaštite Prema članu 19, Zakona o zaštiti kulturnih dobara.</i></p> <p><i>Pošto je valorizacija kulturne baštine kontinuirani proces to predpostavlja dalju, sukcesivnu turističku valorizaciju kulturnih dobara te prikaz dobara u Aneksu 2 ne podrazumijeva konačni pregled dobara koja imaju potencijal uključivanja u proizvode kulturnog turizma.</i></p>
6.	Montenegro Business Alliance	Predlog za podsticanjem razvoja kulturnog turizma kroz intenziviranje saradnje sa biznisom u SRKT.	<p>Djelimično se prihvata.</p> <p>Daje se tumačenje:</p> <p><i>U poglavlju PRKT koje tretira stejkholdere iz privatnog sektora su navedena udruženja preduzetnika.</i></p>

Mjesto i datum sačinjavanja izvještaja:
Podgorica, 17. decembar 2018. godine

Generalni direktor Direktorata za razvoj turističke destinacije i turističku infrastrukturu
Ćazim Hodžić